
GLOSA

Wiesław Juchacz¹

Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2016 r. II KK 372/15²

Teza: Konfrontacja jest czynnością fakultatywną, uzależnioną od oceny organu procesowego, który nie ma obowiązku jej przeprowadzenia w każdym wypadku sprzeczności w oświadczeniach dowodowych.

Powyższa teza zapadła na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. po rozpoznaniu w Izbie Karnej Sądu Najwyższego w dniu 21 stycznia 2016 r. sprawy J. P., skazanego z art. 280 § 1 k.k. i in., z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 19 maja 2015 r. utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w P. z dnia 19 grudnia 2014 r.

Kasację od prawomocnego w/w wyroku wniósł obrońca skazanego J. P., zarzucając rażąco obrażę prawa procesowego, która miała istotny wpływ na treść wyroku, polegającą m.in. na obrażeniu art. 172 k.p.k. W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego i poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w P. i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy kasację obrońcy skazanego J. P. uznał za bezzasadną i to w stopniu oczywistym, uzasadniając jej oddalenie w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

W uzasadnieniu postanowienia m.in. stwierdzono, że trudno uznać, aby Sąd ad quem naruszył art. 172 k.p.k., skoro konfrontacja jest czynnością fakultatywną, uzależnioną od oceny organu procesowego, który nie ma obowiązku jej przeprowadzenia w każdym wypadku sprzeczności w oświadczeniach dowodowych.

Z tezą zawartą w głosowanym orzeczeniu można się w pełni zgodzić. Znajduje ona potwierdzenie w licznych orzecznictwie zarówno Sądu Najwyższego jak i sądów apelacyjnych³.

¹ Dr Wiesław Juchacz – Sędzia Sądu Okręgowego w Bydgoszczy w stanie spoczynku.

² LEX nr 1959482.

³ Zob. np. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2008r., V KK 99/08, LEX nr 435313; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 2 lutego 2016r., II AKa 207/15, LEX nr 2031072; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 czerwca 2015r., II AKa 83/15, KZS 2015r, nr 7-8, poz.62.

Rozważania wydaje się najlepiej rozpocząć od przypomnienia, że konfrontacja jest czynnością procesową, mającą na celu wyeliminowanie sprzeczności w zakresie treści oświadczeń, wyjaśnień czy zeznań pochodzących od różnych źródeł dowodowych. Jest szczególnym rodzajem przesłuchania, podczas którego organ procesowy poprzez jednoczesne przesłuchanie dwóch źródeł dowodowych dąży do wyjaśnienia istotnych sprzeczności w środkach dowodowych i z nich płynących, a dotyczących tej samej okoliczności⁴.

Celem jej jest więc wyeliminowanie istotnych sprzeczności występujących pomiędzy środkami dowodowymi.

Aby go osiągnąć konieczne jest przede wszystkim zdefiniowanie, jakie sprzeczności można zakwalifikować do istotnych.

Z całą pewnością są nimi te, których wyjaśnienie może przyczynić się do dokonania prawidłowych ustaleń faktycznych⁵. Bez nich nie można określić zakresu odpowiedzialności karnej. Prawidłowe ustalenia faktyczne pozwalają bowiem przypisać wyczerpanie bądź nie znamion danego przestępstwa - czy została zrealizowana jego strona przedmiotowa i podmiotowa. W konsekwencji więc rodzaju i charakteru naruszonego dobra, rozmiaru wyrządzonej lub grożącej szkody, sposobu i okoliczności popełnienia czynu, a także wagi naruszonych przez sprawcę obowiązków, postaci zamiaru, motywacji sprawcy, rodzaju naruszonych reguł ostrożności i stopnia ich naruszenia.

Prawidłowe ustalenie rodzaju i charakteru naruszonego dobra pozwala przecież ocenić jakie miejsce w hierarchii dóbr chronionych prawem można przypisać danemu przestępstwu i w konsekwencji jakiego rodzaju i w jakiej wysokości grożą sankcje⁶. Skoro każdy czyn zabroniony podlega ocenie przez pryzmat kwantyfikatora rozmiarów wyrządzonej bądź grożącej szkody (w tym także o charakterze niemajątkowym), to należy w tym zakresie dokonać precyzyjnych ustaleń⁷. Analizując sposób i okoliczności popełnienia czynu uwzględnia się zarówno okoliczności dotyczące samego czynu, jak i związane ze sprawcą. Okoliczności związane z czynem to np.: zachowanie okrutne, drastyczne, brutalne, wiążące się z dodatkowym udręczeniem ofiary, przemoc, użycie niebezpiecznego narzędzia, ilości spowodowanych obrażeń, współdziałanie z nieletnim, premedytacja, wykorzystanie nadarzającej się okazji. Do pełnego obrazu konieczne jest także m.in. ustalenie zamiaru sprawcy, motywacji, wagi naruszonych przez sprawcę obowiązków, rodzaju naruszonych reguł ostrożno-

⁴ M. Kurowski, [w:] D. Świecki (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, tom I, Warszawa 2015, s. 593; K.T. Boratyńska, M. Królikowski, [w:] A. Sakowicz (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2016, s. 457; D. Gruszecka, [w:] J. Skorupka (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2015, s. 395; S. Waltoś, P. Hofmański, *Proces karny. Zarys systemu*, Warszawa 2013, s. 397; T. Grzegorzczak, [w:] T. Grzegorzczak, J. Tylman, *Kodeks postępowania karnego*, Warszawa 2011, s. 552; A. Gaberle, *Dowody w sądowym procesie karnym. Teoria i praktyka*, Warszawa 2010, s.166-167; zob. np.: Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2012 r. III KK 329/11, LEX nr 1163205; Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2008r., V KK 99/08, LEX nr 435313; Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2004r., III K 198/03, LEX nr 109498; Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 2003r., WK 15/03, OSNwSK 2003r, nr 1. Poz. 1740.

⁵ Zob. np. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2001r., III KKN 484/99, LEX nr 48854.

⁶ Zob. np. P. Daniluk, [w:] A. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2015, s. 668.

⁷ Zob. np. Wyrok Sądu Najwyższego z 11 października 2006r., II KK 52/06, OSNwSK 2006, nr 1, poz. 1902.

ści i stopnia ich naruszenia⁸.

Wszystkie przytoczone wyżej okoliczności dotyczące czynu oraz sprawcy mają wpływ na kwalifikację czynu jak i zakres jego odpowiedzialności, czyli określają stopień społecznej szkodliwości czynu.

W procesie karnym klasyfikacji sprzeczności dokonywać będzie organ procesowy. To od jego decyzji będzie zależało czy będziemy mieli do czynienia z sprzecznościami o charakterze istotnym. Strony oczywiście z dokonaną oceną mogą się nie zgadzać i mają prawo jeszcze w toku postępowania przygotowawczego i sądowego w tym zakresie składać wnioski dowodowe, a po zakończeniu postępowania środki odwoławcze.

W wypadku prawidłowego zakwalifikowania sprzeczności jako nieistotnych nie przeprowadzenie konfrontacji nie wywoła żadnych konsekwencji. Odmienna sytuacja będzie, gdy dojdzie do nieprawidłowego potraktowania sprzeczności istotnych jako nieistotnych i w konsekwencji nie przeprowadzenia konfrontacji.

Do takiej sytuacji może dojść po pierwsze, gdy organ procesowy z urzędu nie przeprowadzi takiej czynności, oraz po drugie, gdy nie zostanie w tym zakresie uwzględniony wniosek dowodowy strony.

Zgodnie z zawartą w art.2§2 k.p.k. zasadą prawdy materialnej podstawę wszelkich rozstrzygnięć powinny stanowić prawdziwe ustalenia faktyczne. Konfrontacja usuwając istotne sprzeczności pomiędzy środkami dowodowymi niewątpliwie może przyczynić się do dokonania prawidłowych ustaleń. Jest oczywiste, że w sytuacji, gdy sprzeczności nie są istotne jej przeprowadzenie nie jest celowe.

Bibliografia

- Boratyńska K. T., Królikowski M., [w:] Sakowicz A. (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2016.
- Daniluk P., [w:] Stefański A. (red.), Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 2015.
- Gaberle A., *Dowody w sądowym procesie karnym. Teoria i praktyka*, Warszawa 2010.
- Górniok O., (aktualizacja J. Bojarski), [w:] Filar M. (red.), Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 2016.
- Gruszecka D., [w:] Skorupka J. (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2015.
- Grzegorzczak T., [w:] Grzegorzczak T., Tylman J., Kodeks postępowania karnego, Warszawa 2011.
- Kurowski M., [w:] Świecki D. (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, tom I, Warszawa 2015.
- LEX nr 1959482.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 2003r., WK 15/03,

⁸ Zob.np. P. Daniluk, [w:] A. Stefański (red.), Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 2015, s. 668 – 669; O. Górniok, (aktualizacja J. Bojarski), [w:] M. Filar (red.), Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 2016, s. 801- 803.

OSNwSK 2003r, nr 1. Poz. 1740.

- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2012 r. III KK 329/11, LEX nr 1163205.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2001r., III KKN 484/99, LEX nr 48854.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2008r., V KK 99/08, LEX nr 435313.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2008r., V KK 99/08, LEX nr 435313.
- Waltoś S., Hofmański P., *Proces karny. Zarys systemu*, Warszawa 2013.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 czerwca 2015r., II AKa 83/15, KZS 2015r, nr 7-8, poz.62.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 2 lutego 2016r., II AKa 207/15, LEX nr 2031072.
- Wyrok Sądu Najwyższego z 11października 2006r., II KK 52/06, OSNwSK 2006r., nr 1, poz. 1902.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2004r., III K 198/03, LEX nr 109498.